

1. Uvod

Posle pobede na Marici Turci nisu odmah počeli sa pravim osvajanjima na Balkanu, nego su, učvrstivši svoje položaje, stali da šire svoj uticaj i da stvaraju uporišta za dalje napredovanje. U njihovom radu bilo je nesumnjivo izvesnog sistema. Oni nisu hteli da upornom borbom izazovu protiv sebe jedan hrišćanski savez pre nego postanu sasvim sigurni, nego su se, za početak, zadovoljavali tim da balkanski dinasti priznaju njihovu vrhovnu vlast i da ih nateraju na plaćanje danka, kako bi povećali svoja finansiska sredstva. Tako oni nisu zauzeli Vukašinovu oblast, nego su pristali da u njoj vlada kao kralj, Vukašinov sin i naslednik Marko, najpopularniji junak naše narodne epske pesme. Marko je vladao južnom srpskom Makedonijom sa sedištem u Prilepu, tvrdom gradu, koji je imao i po prirodi položaj vrlo pogodan za odbranu i od davnina izgrađivan kao najtvrđe mesto Pelagonije. U severnom delu imao je vlast mlađi brat Markov Andrijaš, čija je zadužbina na reci Treski, podignuta 1388/9. god., očuvana sve do danas. Vukašinovi naslednici imali su borbe i sa zapadnim i sa severnim srpskim susedima, koji su požurili da im, posle očeve pogibije, okrnje posede. Prizren su preoteli Balšići, a Skoplje Vuk Branković. Otimanje oko Kostura postalo je čak i predmet epske pesme. Kao Marko priznali su tursku vlast i braća Dejanovići, Dragaš i Konstantin, sestrići cara Dušana, koji su gospodarili na levoj obali Vardara, od Kumanova do Strumice. Čustendil, i u svom poturčenom nazivu, još uvek čuva spomen na svog gospodara Konstantina. Narodna pesma, koja Konstantina zove "begom", valjda po tom što ga je zapamtila kao turskog gospodina, opeva njega i Marka kao ljude koji održavaju dobre susedske odnose. Treći srpski dinast na jugu, Toma Preljubović, držao se u Epiru duže vremena samo kao turski štićenik.

2. Prvi napadi Turaka

Od osamdesetih godina XIV veka Turci su postali aktivniji i agresivniji. Oni upadaju čak i u oblasti iznad Šare, a njihove se čete zaleću i u zapadne oblasti sve do blizu primorja, i to ne samo u Albaniji nego i u Humu. Ti upadi vršeni su isprva sa malim odelenjima i nisu mogli imati osvajački karakter. Izvođeni su radi pljačke i s namerom da izazivaju nespokojstvo i strah. Ali vremenom ta zaletanja imaju izvidnički karakter i služe kao uvodne akcije za veće pokrete. Srpski letopisi, koji nastaju u ovom vreme, beleže sve češće datume tih upada i sukoba, naslućujući da ona iz dana u dan imaju sve veći značaj. Prvi od sukoba na granicama severnog dela Srbije bio je 1380. godine, kada je Crep Vukoslavić suzbio Turke na Dubravnici. U to vreme, zbog opasnosti od Turaka, podignut je nedaleko od ušća Nišave u Moravu grad Koprijan (posle nazvan Kurvin grad), da brani nišavsku dolinu od njihovih nasrtaja. U isto vreme Turci su

prodimali i prema Albaniji, pošto su u južnoj Makedoniji i u Epiru utvrdili svoju prevlast. Hrišćanski gospodari tih oblasti išli su im posredno na ruku svojim borbama oko pojedinih krajeva ili za vlast. U tim borbama naročito su bili aktivni članovi dinastije Anžu iz južne Italije i drugi velikaši poreklom iz Italije; koji su, pomagani delom od svojih zemljaka, održavali svoje ranije vladarske posede na istočnoj obali Jadranskog Mora i u Grčkoj, ili težili da ih prošire, ili da dobiju nove. Od srpskih dinasta u Albaniji je bio aktivan jedino Balša Balšić koji je uspeo da ženidbom postane gospodar Valone i Berata, i koji je vodio duge borbe da bi dobio i Drač. Taj vrlo borbeni i nedovoljno razboriti čovek, sa velikim ambicijama, stvorio je sebi neprijatelje na više strana. Videli smo da se sukobljavao sa Altomanovićem, kraljem Markom i Tvrtkom na srpskoj strani. Tako isto borio se i u Albaniji. Anžujci su hteli da svakako dobiju Drač kao svoje staro uporište, a za Drač se otimao i Karlo Topija, najmoćniji albanski dinasta. Balša je imao izvesnih trenutnih uspeha, ali se iscrpeo u čestim podvizima, koji nisu odgovarali njegovoj stvarnoj snazi. Turci su, videći ta trvenja, okrenuli svoje čete i na tu stranu. U borbi s njima, u Musakiji, Balša je izgubio glavu. Njegova udovica zatražila je potom mletačku zaštitu i s tom pomoći održala se u oblasti Valone, koju je posle ostavila svom zetu Mrkši Žarkoviću, sestriću Dragaša Dejanovića.

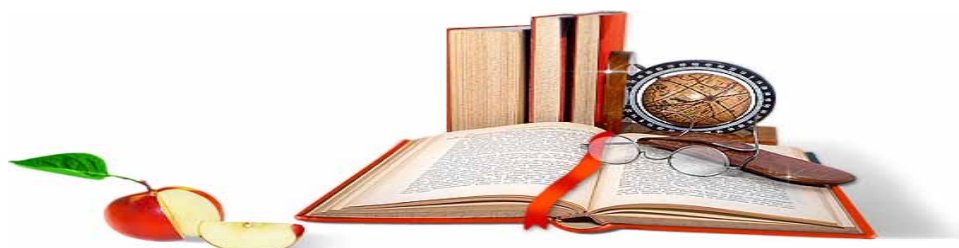
3. Dalje napredovanje Turaka

Iza toga Turci ponavljaju svoje upade u severne i severozapadne oblasti. God. 1386. Turci su osvojili Niš, glavno čvorište na putevima od juga prema severu i od istoka prema zapadu. Namera im je bila da posedujući to mesto i kraj bliže prate veze između Srbije i Bugarske. Srpska vojska razbila je Turke kod Pločnika, ali Niš nije uspela da povrati. Iste ove godine javljaju se prvi put i turske čete u Humu. Njihov iznenadni i neobični upad izazvao je zaprepašćenje i veliku pometnju. Ljudi su, u strahu, bežali sa stokom na dubrovačko zemljište, prema moru. Dve godine potom krenula je nova turska vojska prema Humu, ali je, kao što smo već pomenuli, kod Bileće pretrpela poraz. Porazi kod Pločnika i Bileće naterali su sultana Murata na ozbiljne pripreme za borbu sa Srbima. Mada rastrojani i teško pogođeni porazom na Marici, Srbi su još uvek predstavljali glavnu vojničku silu Balkana. Nju je trebalo slomiti, da bi se moglo sa uspehom raditi na daljem podvlašćivanju Balkana. Turske pripreme za napade vršene su dugo i već u februaru 1389. god. znalo se za njih u Mlecima, a i u samoj Srbiji.

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **SEMINARSKI**, **DIPLOMSKI** ILI **MATURSKI** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **GOTOVI SEMINARSKI**, **DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **BAZI** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **IZRADA RADOVA**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **FORUMU** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com